

eller ca. 22,000 paa hver Kvadratmil, fraset de store Byer. I Japan, hvis samlede dyrkede Areal ikke er meget større end Danmarks, kan man ernære 53 Millioner Mennesker, medens Danmark med sit højt udviklede Landbrug kun kan ernære 3 Millioner. Hvorfor? Fordi manovre i Østasien — det er Hovedaarsagen — i stort Omfang ernærer sig direkte af Jordens Produkter, medens vi lader dem gaa en ganske overordentlig kostbar Omvej ved at fodre dem op til Dyrene.

Det er altsaa en Hovedopgave — og det er af meget stor Betydning for en elskværdig Bedømmelse af Enkelthederne i de følgende Bemærkninger, at denne Hovedbetragtning lægges til Grund — ved en rationel Fremstilling af Livsfornødenheder, at man i saa høj Grad som muligt lægger Vægt paa selve Ernæringsmidlet Plantestofferne. For ikke at blive misforstaaet vil jeg indskyde den Bemærkning, at jeg ikke her taler Vegetarismens Sag, jeg undersøger Spørgsmaalet rent objektivt, samfundsmæssigt, økonomisk. Naar man nu lægger det til Grund, vil det vise sig, at der straks frembyder sig en hel Del Muligheder for Fremstilling af Livsfornødenheder, som man ikke hidtil har været opmærksom paa, og det er Tilfældet ikke blot paa Landjorden med Hensyn til Frembringelsen af nye Plantemængder, men ogsaa, og i en ganske særlig høj Grad, naar det drejer sig om Udnyttelsen af de Rigdomme, som Havet og det ferske Vand kan bringe Menneskene.

Jeg skal nu tillade mig at nævne nogle af disse enkelte Planter, som enten er fuldstændig nye eller, for saa vidt de hidtil har været dyrkede, dog ikke har faaet den Omhu vist, som man bør vise dem. Der gror ude i vore Skove en ganske overordentlig stor Mængde Svampe, meget nærende, velmagende, værdifulde. De staar ude i Skovene og raadner op, uden at saa at sige noget Menneske gider indsamle dem. Der gror eksempelvis en enkelt Svampeart, som kan indsamles i skæppevis i vore Skove, og den er af en saa stor Værdi, at man her i Danmark kan købe Svampearten indført fra Frankrig for 2 Kr. 50 Øre pr. Daase, der rummer 2 à 3 enkelte Individuer af denne Svamp, og det er endda Fredspriser. Her forekommer det mig, at der ligger en Opgave lige for Haanden, idet man kunde vejlede Befolkningen i Udnyttelsen af vore Skoves overordentlige Rigdomme paa vildtgroende Svampe, f. Eks. paa den Maade, at man lod

ophænge nogle illustrerede Tavler paa Jernbanestationerne og ligeledes gennem Skolerne lod forhandle illustrerede kolorerede Tavler, saaledes at Børnene ad den Vej kunde lære deres Forældre de brugbare og nyttige Svampe at kende. Den Del af Befolkningen, der har let nok ved at skaffe sig Livsfornødenheder, kan jo tage sig det nemt, men for store Dele af Befolkningen, som i den kommende Tid og i den fjernere Fremtid vil komme til at lide Nød — og det er uundgaaeligt, at dette vil blive Tilfældet —, vil det have den største Betydning, om man kan anvise dem saadanne billige Fødemidler, de let kan komme til. Men hvorfor ikke gaa et Skridt videre, hvorfor ikke prøve at udnytte de danske Skove rationelt som en Slags Kældere til Svampeavl? Svampe dyrkes jo i Udlandet i Kældere, men en Skov er jo ikke noget andet end en Kælder paa tørt Land; som Kælderen er den fugtig, som Kælderen er den sval, som i en Kælder kommer der i Skoven en ringe Lysmængde. Hvis derfor Landbrugsministeren vilde interessere sig for dette Spørgsmaal og foranledige, at Landbohøjskolen foretog Forsøg, føler jeg mig overbevist om, at der her ligger en ny og ganske overordentlig indbringende Indtægtskilde for Landet, idet vi har ude i Skovene den brugbare Jordbund, Løvmassen, og der behøves kun ganske overordentlig faa Foranstaltninger for ved Hjælp deraf at frembringe i Mængdevis af nærende Føde for Befolkningen.

Der er et andet Omraade, som det ogsaa er værd at tænke paa, og det er Udnyttelsen af den jyske Hede. En Dag læste jeg i Bladene, hvorledes man i Tyskland kultiverer sine Heder og benytter dem til Kartoffelavl. Det faldt mig da ind, hvor rigtig denne Tanke er, for Plantefysiologen bruger til sine Forsøg udglødet Sand blandet med mineralisk Gødning. Hedens Sand er Plantefysiologens Sandkasse i stor Stil. Problemet er altsaa blot det ene: at undersøge, om den mægtige Sandkasse, Naturen har leveret os, kan give et tilstrækkeligt Udbytte, naar vi ud paa denne Sandkasse drysser den fornødne Mængde kunstig Gødning. Da jeg nu ikke selv har saglig Indsigt paa dette Omraade, spurgte jeg Plantefysiologen Professor Weis, om det vilde være rentabelt, og han har svaret, dels, at der jo er Kartoffelavl paa den jyske Hede i Førvejen, som giver Udbytte, men dernæst at det med Anvendelse af den rigtige Gødning vil kunne give et godt Udbytte at anvende de jyske Heder. Saa slutter jeg videre — ikke Professor